

Szerkesztőség és kiadó hivatal

HÍR SIMONFFY-ház a város-házával szemben

HIRDETMÉNYEK.

Előzetési pénzek és a kiadás körüli panaszkok valamint a lap szellemi részét illető minden közlemények ide intézendők

Bérmegtelen levelek csak ismert kezektől fogadtathatók el.

DEBRECZENI ELLENŐR.

POLITIKAI, TARSADALMI és KÖZGAZDASÁGI LAP.

A SZABADELVŐ PÁRT KÖZLÖNYE.

Megjelen napokonként, a vasárnap és péntek kivételével.

Előfizetési ár:

Helyben kézhez hordva vagy vidékre postán küldve:

Egész évre ... 10 ft — kr
Félévre ... 5 ft —
Negyedévre ... 2 ft 50
Egy hóra ... 1 ft —

Hirdetési díj:

Öt-hasábsopetisors egyzeri beiktatásáért 5 kr
Bélyegdíj minden hirdetésért külön 30 kr
Nyitlár 4 hasábsopetisors 20 kr.

XI. évfolyam. 1884.

Debreczen. Hétfő, nov. 10

220. szám.

— november 10.

(T.) A magyar alföld annyira szegény munkás kézben, hogy bátran be lehetne hozni egy félmillió csángót, csak lenne honnan; de nem úgy ám amint az eddigiek behozták, nyakrafőre és bizonytalanra, hanem behozni őket lassan lassan és bizonyosra.

Ki az alföldi viszonyokat ismeri, tudja, hogy a magyar gazda számos oly természetményt nélkülöz, amely természetmény például munkás kezét igényelne. Répa, tengeri, burgonya, szóval minden kapás növény csak is feles termeléssel állítható elő, mert a napszám drágaságát nem fizeti ki, sőt nincs rá eset, hogy a gazda rendes időben a kellő napszám mennyiséggel rendelkezessék, mert ama kevés munkás kéz, mely alföldünkön található, kapálás idején saját természetményeivel van elfoglalva, hogy mire napszámot kapnánk, már elvagyunk késvé a munkával. Azon felül a feles termelés valóságos kinszenvedés. Egy folytonos perlekedés az egész nyár. Hajtanod kell a felesleket, hogy ültessenek, hajtanod, hogy kapáljanak, szóval hajtanod kell minden munkára. De csak mennének! Hanem először kiki a saját földjét munkálja, s mire ezzel készen lett, csak akkor munkálja a feleslet, tehát rendesen elkésvé, s akkor is oly nagyagi, hogy nincs köszönet benne. Szóval minden oly dologgal, mely munkás kezét igényel, munkás kéz hiányában, éppen akkor mikor kellene, a legnagyobb szükségét szenvedjük, s így csudák csodája gyanánt tűnhetik fel, hogy a bevándorolt csángók egyrésze visszavándorol, a tótok Amerikába, a székelyek Romániába mennek ki. Munkás kezét éhező ország vagyunk s ki engedjük szánkból hazutni a falatot!

Csinálunk itt egy tömeges csángó bevándorlást szalmalangu lelkesedésből, mindenféle rendszer nélkül, és az hiszünk

hogy: Na most nagy áldozatot hoztunk a hazafiságnak, mert beszállítottunk egy pár ezer embert oda, hova nem lenne sok egy fél millió, s ahol munkás kéz hiányában keserves napokat élünk, hát még e pár ezer munkás kéznek egy részét is visszahagyjuk vándorolni, mert hát mondjuk ki: hogy borzasztóan gyámoltalan és inprakticus nemzet vagyunk.

Több cikkben magyaráztam már hogy magyar alföldünk számára mily praktikus, sőt hozzá hazafias vállalkozás lenne egy: „Munkát adó és munkát szerező vállalat” alakulása. Annyi mindenféle társulat alakul és bukkik egymásután, mert nem pótol hiányt, hogy bámunk kell a közönyt, melylyel egy ily társulat alakításának indítványa fogadtatik, holott óriási hiányt pótolva, virulása kézzel foghatóan bizonyos.

De csak legalább hozzá szólna ez indítványhoz valaki, akar oly vidékről, hol a munkás kéz kevés, akar oly vidékről, hol a munkás kéz fölös számmal található, hogy legalább eszmecsere indulna meg e tárgyban, s a közönség figyelmé felvillanyozható lenne, de még csak nem is kukkan egy lélek se, holott oly kicsinyes dolgokból csinálnak néha nagy szélet, a mely dolog még csak említésre sem érdemes.

Maga a t. szerkesztőség is hozzá szólhatna, s mindjárt lenne tárgy, mely igen érdekes cikkkezésre adna alkalmat, s az eszme forgalomba hozhatná. De meg egy néhány ember számára mindjárt lenne kenyér is, mert tudni való, hogy a társulat apparattal dolgoznék és több embernek adna foglalkozást. Hát mikor anyai a kereset nélküli magyar ember, ez már maga is ösztön lehet. Szóval bár mi szempontból, de méltóztassanak a dologhoz hozzá szólni, én ez ügyben egy egész tárházzal rendelkezem, s szeretném gondolataimat szőnyegre hozni.

— A hovédelmi miniszteri államtitkár. Államtitkárrá a honvédelmi miniszteriumba — mint a „Bud. Corr.” értesül — Gromon Dezső képviselő nevezetett ki.

— A Curia elnöksége. A curia elnökségére vonatkozó törvényt, mint a „Bud. Corr.” értesült, Ö Felsége már szentesítette. Az általános törvényes intézkedések értelmében ez a törvény, minthogy más határozott idő abban megjelölve nincs, szentesítése után következő tizenötödik napra, azaz e hó 27-re érvénybe lép. Magától érthető, hogy mind-addig a legfelsőbb törvényszék elnökének kinevezése meg nem történhetik, mert annak, a még jelenleg jogervényes törvény értelmében az országbíróknak kell lennie. Vajjon az új törvény életbelépése után azonnal ki fog-e nevezettni a legfőbb törvényszék elnöke, az még koránt sincs eldöntve, ellenben még az országgyűlés érdemleges tárgyalásainak újból való felvétele előtt báró Sennyey Pál kinevezetetik országbíróvá. E kinevezésről, mint egyáltalán minden zászlós ur kinevezéséről az országgyűlés mindkét háza értesítettik. A főrendiház első ülésének egyikében legfelsőbb kéziratral tudomásul fog hozatni, hogy a főrendiház eddigi elnökének Szögyény-Marich László leköszönése elfogadott és br. Sennyey Pál a főrendiház elnökévé nevezettni ki. Szögyény ugyanis kapott értesítésünk szerint, utalva magas korára és kíméletet igénylő egészségi állapotára, nagyon kérte felmentését a majdnem szakadatlan tevékenységet igénylő főrendiházi elnöki méltóságtól.

— A külügyminiszter utja. Gróf Kálnoky közös külügyminiszter Budapestről Bécsbe utazott, a hol Sigmaringenből odaérkező román királylyal találkozása volt. A külügyminiszter kedden, mikorra a magyar delegáció négyes albizottságának ülése van kitűzve, ismét Budapesten lesz.

Szemelvények.

A magyar delegáció külügyi albizottságának 8-án tartott ülésében Kálnoky külügyminiszter igen érdekes és fontos nyilatkozatot tett azon hírekké szemből, mintha a kormányelnöknek a felirati vita folyamán tett nyilatkozatára Oroszország ré-

széről sőt talán Németország részéről is kérdés — vagy inkább tiltakozás intézetett volna külügyi hivatalunkhoz, — kijelenti, hogy ezen híreknek semmi alapja nincsen, mert egyik részről sem történt ez ügyben sem direkt, sem indirekt felszólalás.

A másik kérdés, melyre a külügyminiszter válaszolt az volt, hogy vajon a három császár szövetsége, mely hivatalos nyilatkozat szerint külügyi politikánk alapját képezi, határozott eshetőségekre állapított meg kölesönös támogatást, vagy általános természetű és fennállási tartama minden eshetőségre kiterjed-e?

Erre gróf Kálnoky szinte igen fontos nyilatkozatot tett, azt mondta ugyanis, hogy ő már a három császár ország uralkodói és kormányai között nézet — egyértelműséget egy ízben akként jellemezte, hogy ott jegyzőkönyvekről, szerződésekről szó nem volt, hanem az tisztán elvi megjegyzés.

Azt hiszi, hogy a császárs, s az egyértelműség érkeke épen abban rejrik, hogy a három uralkodó minden felmerülő kérdést a béke, s a fennálló jog szellemében akar fel fogni.

Az oly régen emlegetett Hóra-Kloska ünnepélyvel is fiaskót fogtak a román tuzók. A vállalat megbukott Bukarestben, Jassyban; s megbukott a magyar korona területén. Mert az ily tüntetésekhez az alkalmon kívül még két dolog szükséges. Az egyik a lelkesedés, a másik a pénz. A tisztelt rendezők előbb lelkesedéssel akartak pénzt csinálni, hogy aztán a pénz fokozhassák a lelkesedést. De a magyarországi románok először is nem lelkesedtek az emlért, s így pénzt sem adtak rá; s másodsor, a szükséges pénznek hiányában, még a tisztelt rendezők lelkesedése is lelkadt.

Örömmel konstatáljuk, hogy a román nemzetisége zöme okosabb mint azon tuzók, a kik vezéreik szeretnének lenni.

S kiváló örömmel jegyezzük föl azt is, hogy még a budapesti román ifjuság is elítélte a tüntetést és nyilvánosan tiltakozott azon hir ellen, mintha az ifjuság csatlakozni kívánna e tüntetéshez.

Eros meggyőződésünk, hogy a Magyarországon a románoknak nem barátja, hanem a legnagyobb ellensége az, a ki a Hóra féle örült ábrándokat hintegeti szívükbe.

Francoziaország és China közötti háboru még mindig folyik.

A „Debreczeni Ellenőr“ tározaja.

Debreczen mívelődéstörténeti multja és jelene.

Felolvastott nov. 6 1884.

Irta: GÉRESSY KÁLMÁN.

(Folytatás.)

Igy jött Kassáról előldoztatve 1560-ban Debreczenbe Huszár Gál vándor reformátor egy kézi nyomdával, és ezen nyomtatottot ki ugyanez évben az első könyv Debreczenben magyar nyelven. De már ekkor az egész tanács és polgárság a reformáció híve volt, és midőn pár év múlva Huszár Gál tovább ment nyomdájával, a városi tanács 1563-ban egy városi nyomdát állított, a mely Magyarországnak egyetlen nyomdája, a mely 300-ados jubileumát már két évtizeddel ezelőtt megülhette. A zászlós bárány, a városnak czimere melynek lenyomata ékesíti a Debreczenben nyomott legrégibb könyveket, zászlóvivője lett nemcsak a protestáns tudományosságának, hanem a nemzeti irodalomnak is több mint két századon át.

A 16-ik században nemcsak Magyarországon, hanem a külföldön Bécsben, Krakóban nyomtatott műveket is ide számítva, összesen 371 magyar nyelvű nyomtatvány jelent meg; ennek majdnem 3-ad része több mint 100 Debreczenben nyomtatott ki. — Nemcsak egyházi és vallásos tartalmuak, hanem világi tárgyúak is, az egyházi beszédek mellett ott találjuk a Verböczy Hármaskönyvének első magyar fordítását, az első magyar nyelvű Arithmetikát, a Toldy Miklós, Hunyadi János és Báukban verses törtériját. Ezen nyomdának legrégibb könyveiből, ezeknek előszavaiból világosan kitűnik, hogy Debreczennek ezen kulturális felvirágzását, nem valami förendi család pártfogása, hanem az egykoru debreczeni püspök Melius Péter szavaival élve: „azon kereskedő és áros né-

pek, melyek egész Magyarországon szélyel-jártak, és az ezek által választott döbrücsöni tanács” vallás és tudomány iránti buzgósága eszközölte. Szóval ugy tünik fel Debreczen, mint kereskedő és iparos polgárokból álló hatalmas város, melynek vezetője a tanács, a mely a városnak mind anyagi, mind szellemi ügyeire — ez utóbbiakra még inkább — egyaránt gondot fordít. És azon kereskedő és áros népeknek utódai nem hiányoztak a 17 és 18-ik században sem; ezeknek szellemi utódai voltak e században is régibb emberek értéke az Auer Andrások és a — Rádek.

A 16-ik század szellemében a műveltség egyes ágai mind az egyházban és az egyház veteményes kertjének tartott iskolában öszpontosultak. Így alakult meg a reformáció elterjedésével majdnem egy időben a reform. főiskola, legrégibb gyökérszálaival már e város és egyház talajába növe, az ország minden részéből fogadva magába a tanuló ifjuságot, folytonos összeköttetésben a külföldi német holland-svájci és angol protestantizmussal; melynek egyetemein százan és százan fordultak meg a főiskola növendékei közül. E főiskolának növendékei voltak a város és környék intelligentiája, sőt e város régibb és előkelőbb családai nagy részt egyenesen e városban és főiskolában működő papok és tanárok utódai.

Igy alakult meg Debreczenben és forrott össze a 17 és 18-ik században mindig erősebben a város oltalmazó szárnyai alatt az egyház és főiskola. A 17-ik század protestáns erdélyi fejedelmei Betien G. a Rákócziak, Apafy a kulturális és vallásos érdekek ezen nemes összeolvadásában látva át Debreczennek mívelődési fontosságát, pártfogásban, szabadalmakban, adományokban részesítették mind a várost mind az egyházat és főiskolát. Nagyvárad lett a tisztántulatonai központja, Erdély kulcsa, Debreczen

pedig műveltségi főhelye azon senki által kétségbe nem vonhatott erkölcsi és anyagi sulylyal, melyet főiskolája, a protestáns szellem benné központossal, népessége és vagyonszága adott számára. A város fejlődése nem is volt szerencsétlen. Hogy különösen a 17-ik század küzdelmes második felében és a kuruczáborokban, a Rabutin-korszakban sok pusztításnak, zaklatásnak és megrabolatásnak volt kitéve a város krónikáiból és a történelemből tudjuk, de viszont élvezte egy nyílt, meg nem erősített város előnyeit is, míg Eger, Várad, Szatmár mint erősségek néha napján szomorubb napokat éltek át. — Átalában a török háboruk hasznára voltak. Határa kiterjedésben megtízszereződött; a 16 és 17-ik század folyamán a várost környező falvak legnagyobb részt elpusztultak, kihaltak vagy másfelé vonultak a bennök lévő nemesi családok. Az utolsó Bajomi, a Benedek fia János 1566-ban mint családjának utolsó férfi tagja Zrinyi Miklós oldala mellett hős halált halt Sziget ostromában, és a család birtokaiából a Debreczen szomszédságában fekvő nagy erdőségek lassankint a város tulajdonába mentek át. Véleményem szerint Debreczen valódi kulturális érdekének minden az ellenség által kiesikart sokszor nehéz harcoknál, rablásoknál többet ártottak azon nagy tűzi veszedelmek, melyek idonkint egész 1811-ig pusztították. Idonkint légett a városháza, a főiskola, a templomok, magánházaiban különböző égések alkalmával legett az egész város, és ezen égések alkalmával tömördek mívelődési kincs, oklevél, könyvek, régiségek emlékek mentek veszendőbe; a házak szobben felépültek, de azok örökre oda lettek. Oh milyen régészeti, építészeti és történelmi kincse volna Debreczennek, ha valami emlékeztetné az árpád-házei vagy Dózsa Nádor alatti multjára, ha állana valamelyik Árdádkori régi templom-

mai közül, állana legalább az, a melyik az 1802-iki nagy tűzvészkor pusztult el, a veres torony!

Sokféle keserves pusztítás és megsarczoltatásokban, de a város szellemi és anyagi emelkedésére összevéve kedvezően folyt le Debreczen felett a 17-ik század.

Erkölesei tekintetben a kalvinizmus puritán iránya, mely különösen a 17-ik század második felében kezdett Debreczenben és vidékén terjedni, az erkölcsökre tisztítólag de némileg zordonítólag hatott. A puritanizmus, szokása szerint tulzó és egyenlő szigorúsággal ítélte el a bűn és erkölcsi fogyatkozások mellett az életnek némely ártatlan örömeit is, a melyek tulajdonképen az erkölcs és vallás szemében közönyös dolgok, és elkeseredetten, bár a végeredményben nem sok sikerrel, küzdött ellenük. A táncz pestise ellen, mint minden gonoszságnak kutféje ellen, valóságos hadjáratot indított, pedig azt hiszem a jövő farsang is ugyanazt fogja bizonyítani mint az eddigiek, hogy az emberek a tánczot nem igen tartják gonosznak. — A 18-ik század elejéről láttam egy rendelet Debreczenből, a melyben arra, ki a pipát kihívólag csizmaszára mellett hordja, 12 bot büntetés van szabva, és már a század végén Csokonai említi a pipacézéret, melynek Debreczen legtekintélyesebb emberei — talán unokái azoknak kik a rendeletet kiadták — voltak tagjai. Komolyabb dolgokban sem volt mindig eredménye a szigoroknak. A káromkodás mint az ördög szigonyja, melylyel a lelkeket biztosan megfogja, ostoroztatik a 17-ik század prédikációiban, és különös szigoru büntetésekkel sujtatik nem csak Debreczenben, hanem a protestáns városokban mindenütt. Es hogy állunk vele jelenleg? ugy hogy fájdalom alig van város, hol a nép között ezen rut szokás nyilvánosabban és visszatartóttabb alakban tűnnék föl.

(Folyt. köv.)

Folyó hó 2-án ezer kínai megtámadta a Tam-Suiba vívó ut védelmére emelt erődít ményeket, de nagy veszteséggel visszaverték. A kínaiak Tyequan ellen is intézkedtek, azonban támadásokat, de könnyű szerrel visszaverték.

Egyébiránt Franciaország el fogja ejteni a pénzületi kárpótlás követelését Csinától, de ezzel szemben a következő feltételeket állítja föl.

China részéről teljes kiűritése Tonkingnak, A francziák megszállják Formosa szigetet, s azt csak akkor írtik ki, a mikor a franczia csapatok alaposan megszállották Lang-Sont, Cao-Aangot és Sao-Cait, s a tien csini békekötés feltételeinek keresztül vitele tökéletesen biztosítják Ha China e feltételeket elfogadja, akkor még a kiűritések határideje lesz megállapítandó. E tekintetben már küldettek utasításokat Patenótrehoz Shangaiba, Patenótre össze fog jönni Li-Hung-Csanggal és a Csung-li-Yamem egyik előkelő tagjával. Franciaország legőrmestebb egyenlítőné ki a franczia-china különbségeket idegen közbenjárás nélkül. A Tonking-bizottság 6 szavazattal 4 ellen 16 és fél millió franknyi hitelt szavazott meg.

A z angol alsóház elfogadta a választási reformról szóló törvényt. Gladstone kormányelnök kijelenté, hogy a kormány a parlament bejegyzése nélkül semmiféle pénzügyi kötelezettséget sem vállal Egyiptomra vonatkozólag.

A z amerikai elválasztás még most sincs eldöntve, de a szerencse, úgy látszik Cleveland-nek, a demokráta párt jelöltjének kedvez. Ha csakugyan ő lesz az Egyesült-Államok élnöke, ez a körülmény az európai államokban a legelőször az által fog érhetővé válni, hogy valamennyi amerikai követ és konzul hazamegy, amennyiben a jelölt összes képviselői az eddig uralkon volt köztársasági pártból került ki, s helyét természetesen a demokráta párt regóta várakozó emberei fogják elfoglalni. Ma a következő táviratunk érkezett New-Yorkból: Cleveland számos üdvözlő táviratot kapott. Tegnapi este Cleveland állítólag így nyilatkozott: „Most már elhiszem, hogy meg vagyok választva. Megválasztásomat csak a legnagyobb hamisítás gátolhatja meg.“ A köztársasági párt azonban még nem veszette el minden reményét. A demokráta és köztársasági bizottságok kiáltványokat tettek közbe, melyekben kijelentik, hogy ügyelni fognak a szavazatok pontos számlálására s már kinevezték ügyvédjeiket érdekeik megóvására.

Ft. Révész Bálint Nagyváradon.

Nagyvárad, nov. 9

A tisztviselői egyházkerület tudós szuperintendensét: Révész Bálint urat impozáns fogadtatásban részesíté a város községe tegnap délután történt megérkezése alkalmával. Sok ezernyi néptömeg sereglett a pályaházhoz, hol az ünnepély rendező bizottsága, az önk. tüzoltók és a rendőrség tartották fenn a rendet. Az ősz főpappal egyidejűleg érkezett meg számos esperes és lelkész, ugyancsak a debreczeni énekkar, Mácsai Sándor énekező vezetése alatt.

A vonat berobogásakor az egyháztanács és a ref. egyháznak még számos tekintélyes

A siralomházban.

L. T. ebeszlése.
(Folytatás.)

— Barátomnak, — szólalt meg az elítelt, — gyermekem barátjának, ki a halál barátom maradt, akarom vétkeimet elbeszélni. Ez az utolsó elégtétel számomra az ének egy kegyelme ez, melyre még néhány pillanattal ezelőtt sem mertem számot tartani. A törvényszék előtt is megmondtam mindent teljes valódsággal; de mégsem beszélhettem ki magamat igazán szívem szerint. Úgy csudálatos kérdéseket intéztek hozzám! bizonyosan a törvény értelmében kelle tenniök Margit ismét leült; a lelkész melléje, engem másik oldalára ültetett. Úgy ült ott, mint a béke és szelidség anyja. Lelke ismét visszaverte egysúlyát. Lágy zengzetes hangján folytatta:

— Igazad van barátom, a bűn is szerencsétlenség. Legnehezebb szerencsétlenség az embernek. Anyival inkább kell az embernek attól őrizkednie, s annál nagyobb vétké, ha mégis bele esett abba. Reám oly nagy mértékben jött a szerencsétlenség s vele együtt a bűn. És nekem oly sok okom volt a büntől őrizkedni. — Te a szegény gyermek iránt oly barátságos voltál, és ha gyermekesnek neveztem is egykor, mégis büszke voltam arra a gondolatra, hogy ha felnövünk, téled egy selyem ünnepi ruhát fogok kapni.

Ekkor jött házukba József, atyám segédje. Oly szegény volt, mint mi. De ő csak miértünk, beteges anyáért, érettem s szerencsétlen atyáért dolgozott. Ő szeretett engem. Jónak kellett hozzá lennem. Nem lehettünk el egymás nélkül; arra épen nem is gondoltunk, hogy egyszer el is kell válnunk. Anyám részünkön volt. Atyám min-

tagjai a perronon félkör alakban foglaltak állást. A vonat megállása után előbb a csontus szállott ki piros színű zászlójával. Nemsokára Révész Bálint püspök ur is megjelent a perronon. Az ősz főpásztort id. Gyulokay Lajos a nagyvárad ref. egyház világi gondnoka üdvözölte, mire az érdekekben megöszült püspök a meghatótt-ság hangjain válaszolt, megköszönve a szíves meghívást és fogadtatást, melyben a nagyvárad ref. egyház tagjai részesíték. Örömmel jött Nagyváradra, miként mondott mert olyan városba érkezett, a hol a különböző vallás-felekezetek békés egyetértésben élnek egymással s ápolják a hit szent tárait. Az ősz főpásztort, szónoki szépségeiben és fordulatokban gazdag beszéde után a jelen voltak zajosan megjelenezték, mire Plathy Miklós egyháztanácsi tag üdvözölte a püspököt s folytatáshoz vezette. Ekkor kezdetét vette a bevonulás. Elöl haladt a püspök fogata; utána az egyháztanács tagjainak fogatai következtek, — kísérvé többint 50 magán és bérkocsin ülő vendégsereg és a szállásrendező bizottság tagjai által, Plathy ur lakására az egyház intelligenciája gyűlt össze, hogy Révész püspöknek bemutatassék.

Erdekes a felemlítésre, hogy a ref. hívek mennyire ragaszkodnak az ősz lelképásztorhoz és hogy milyen csodálattal környezik őt. Azon szoba ablakai előtt, a melynek függönyén át Révész Bálint alakját kivehetjük, egész népesoportulás volt az utcán, mely utóbbi annyira nőtte ki magát, miszerint hatóság beavatkozására volt szükség, hogy az utcát a közlekedésnek megnyithassák. A vidéki lelkészek és az énekkar tagjainak elszállásolása példás rendben s gyorsan következett be, a mi az ilyen alkalmaknál nélkülözhetlen Mezey Mihály kir. közjegyző, rend. biz. elnök érdeme. Az énekkar még az este próbát tartott Juhász Lajos ur lakásán, s egyuttal ott is maradt arra a lakására, melyet a derék énekezők készítettett számukra.

A várad-olaszi reformált egyház évszázados jubileumát ma ünnepeli az egyház, nagyobb értelemben Nagyvárad városa. Nem ösöd ugyan egy száz esztendő, de azért jelentőséges egy vallásfelekezetre, mely azialtt a számban és erőben megismosodott egyházból a műveltség előhaladásának eszközeit tekintni s saját anyagi és szellemi érdekeinek támogatóját találja fel. Száz esztendővel ezelőtt nem volt az akkor csak Olaszinak nevezett városrészen kötelemloma a helyét egyháznak; egyetlen kézház imaháza, a Tisza-téle házban épült: néhány gerendából és egyszerű ponyvából. — Sajátságos véletlene az eseményeknek: 1784-ben az olasz templom alapköveinek lerakása alkalmából tartott ünnepélyes istentisztelet alatt a ponyvasátorban a debreczeni énekkar zenget dicsőenket, ma szinte az emeli a kötelemlomnak toronyfal diszítése alkalmából az ünnepély fényét. Más emberek voltak a tagjai akkor, egészen mások ma; szívükben azonban ugyanaz a vallás, haza és emberszeretet lakozik, melylyel bensőleg egyesítve vannak a keresztényen hívek. A mai ünnepélyre tömegesen sereglettek városunkba a vendégek, köztük nagyszámban a reformált lelkészek, Révész Bálint tudós superintendenssel élőkön.

A mai ünnepély reggeli 8 órakor kezdődött az olasz ref. templomban a következő sorrenddel: 1. A gyülekezet alkalomszerű éneke. (Szünet) 2. Ének a debreczeni

dent tudott, de nem mondott nemet. József átveszi a házat és mesterséget, szülőink velünk maradnak. Ha József és én már így is el tudtuk őket tartani, hogy ne inkább mint férj és nő? Mind ez így ki volt szépen csinálva köztünk. Ekkor valami más jött közbe. A város malmában dolgozott egy idegen molnáregény: Tölgyi, egy gazdag molnár fia, a mint a nép mondá, s úgy is volt. Egy alkalommal meglátott engem, et-től-főzva nem volt más gondolata, mint hogy engem nevére tegyen. Eljött hozzánk. Igyekezett magát nálam megkedveltetni. En hided, közönyös voltam iránta.

Anyámmal gazdagságáról és szándékáról beszélt. Az nem szólt rá semmit. Szólt atyámmal, — s azzal vége leit boldogságnak. A gazdagság elvakította a szerencsétlen embert. Majd egy kelletlenül hitelező jött közbe, ki pénzt kölcsönzött házukra. Anyám és én József szorgalmára utaltunk, ki engem el, — a házat és mesterséget át fogja venni. A hitelező nevetett, mint gyermekes álmak felett. Atyám Tölgyihez fordult s pénzt vett fel tőle. Kifizette a hitelezőt, engem pedig elígért Tölgyinek feleségül. És én könnyen valék az ígérget teljesíteni — „Józsefet el fogod felejtetni s ő is elfeled téged? mondá atyám. Mindketten fiatalok vagytok még. De azt soha sem fogná feledni s magának megbocsátani, ha minket temített az utcára vetnének ki, s a dologháza vinnének.“

„Oh az utcára, a dologháza jutni! Anyám csendesen könyezett. A jó József csak az mondá: „én nem tanácsolhatok neked semmit. Csak azt érzem, hogy e házasság hialomat fogja okozni.“ Így éreztem én is. Azonban: magam vagy szüleim! E két közt volt a választás. Jobb, ha te veszed el — mondám magamnak, úgy sem várhatnám már egy boldog órát s.m.

főiskolai énekkar által előadva. 3. Ima. Tartja Révész Bálint püspök. 4. Egyházi beszéd. Tartja Kun Béla nagyvárad lelképásztor. 5. Az egyház vázlatos történetének felolvasása. Dombi Lajos n. várad lelkészétől. 6. Ének, a debreczeni főiskolai énekkar által előadva; 7. Keresztelés. Végezi Szabó Károly artándi lelképásztor. 8. Konfirmáció. Végezi Biró János örvéndi lelképásztor. 9. Esketés. Végezi Ember Pál m. keresztesi lelképásztor. 10. Urvacsera-ország. Kiszolgálják Oláh József h. k. kovácsi és Bögös Lajos erdőgyaraki lelképásztorok. 11. Ének, a debreczeni főiskolai énekkar által előadva. 12. Kijövrőre a gyülekezet éneke. Az ünnepély bevezetésével közös diszebed az „A p o l l o“ szállodában. Este 8 órakor zártkörű táncvigalom a „Fekete Sas“ nagytermében

Színház.

Halmayné asszonynak lesz holnap színházunkban jutalomjátéka. Jól tudjuk azt, hogy épen Halmayné az, ki minden bővebb ajánlat felesleges, de nem is azért irunk mi most, hanem a jutalomjáték az az idő, midőn kiválóképen is méltatunk kell a jutalmazandó érdemeit. Jelen esetben ismétéljük, nem azért, hogy őt a közönség szívébe belopjuk, mert hiszen Halmayné már rége ott van, — hanem hogy az érdemei iránt tartozó elismeréssel adósok ne maradjunk. Sok kedvence volt már a közönségnek, de nem nagyitunk ha azt mondjuk, hogy a debreczeni színpadon szívesebben látott és ünnepelt, érdemesebb művésznő még aligha bírta a közönségnek gyakran változó kegyét. — A művésznő operettben, népszínműben, posztkában lép fel, s mindenkor vonzerőt gyakorol, játékaival elevenséget hoz a színpadra, szép hangjával és énekeivel pedig mindig kivívta az elragadtatás tapsait. Ha egy idegen néz végig színházunkban valamely operette előadást, a Halmayné éneklésekor kiviesian lessük az idegen arcát, ki a nem várt élvezetért örömmel és elragadtatással tapsol. Vitéden a Halmayné éneke páratlanul áll, és épp ezért szereti őt közönségünk és tüntet mellette a mely alkalommal csak tehett. Jutalomjátéka alkalmából holnap a Nap és hold kerül színe. A választás kitünő volt, mert a közönség szereti hallgatni Lecop szép zenéjét, Manola dalait, a csicsergő duettet, Calabasz bohóságait, ki az asszonyokról coupletten énekel, és a „parazol“ áriával nagyszerű derűtséget kelt.

Hogy a holnapi előadás zsufolt ház mellett fog lefolyni, abban nem kételkedünk.

Napi hírek.

— Frics József 25 éves jubileuma.

Szép és megható ünnep helye, volt tegnap a városháza nagyteremében, a hol a városi nyomda személyzet és a nyomda érdemes ügyvezetőjének 25 éves jubileumát ünnepelte meg. A nagy terem színg meglett díszes közönséggel, melynek nagyrészt természetesen az ünnepelt személyes barátai és ösmerősei képeztek. Az ünnepélyt Simonffy Imre kir. tanácsos polgármester nyitotta meg, a kinek szép beszéde után Frics József a teremben nagy éljenzések között megjelent s az asztalfőn foglalt helyet. Rövid szünet után nt. K. Tóth Kálmán lelkész ur olvasta fel megnyitó beszédét, melyben a könyvnyomdászati vázlatos történetét adta elő s méltatta az ünnepelt férfi érdemeit. A nagy tetszéssel fogadott beszéd után Gyü-

gyei József ügyvéd olvasta fel Frics József életrajzát. A felolvasott életrajz rövid kivonata ez: Frics 1842-ben állott be nyomdásznak Miskolcra. Cs. Tóth Lajos nyomdájában. 1848-ban egyideig honvéd volt. Később a Kossuth által szerkesztett Hírlap-hoz lett rendelve, itt működött 1849. január 5-ig, a midőn Wladischgrätz elől menekülve, fivéréhez, Frics Károlyhoz Miskolcra vonult. Ez időre esik, hogy a Szemere Bertalan miniszter és kormánybiztos tábort nyomda szerkesztésével bízta meg, majd kinevezetvén hadügyi miniszterium által Debreczenbe rendeltetett, Pestielé azonban az ut el lévén zárva, a szükséges kellékek beszerezhetők nem voltak, így történt, hogy Frics a kormánylap-hoz, a Közlönyhöz osztatott be, melynél egész Budavár bevételéig dolgozott; itt vette magához a Kossuth által irt 1849. augusztus 8-ról keltezett utolsó hadi tudósítások eredeti kéziratát, melyet miut becses emléket 18 évig rejtgetett s 1877-ben a debreczeni főiskola könyvtárának ajándékozott. Frics az ötvenes években Budapestem Emich nyomdájában mint művezető foglalkozott, innen nemsokára külföldi nevezetes nyomdába távozott tapasztalat szerzése végett, honnan csak 1854-ben került vissza s ekkor Budapestem a Herz János nyomda műszaki vezetését vette át s azt 1859-ig kezelte. Debreczen város közgyűlése által ezen évben lett megválasztva egyhangulag művezetőnek. Az általa felvirágoztatott városi nyomda kitünő voltát az 1868. évi pesti országos, 1871-iki londoni nemzetközi, 1876-ki szegedi és 1873-ki bécsi világi kiállítások jutalomérmei s oklevelei legjobban bizonyítják. E felolvasás után is felzúdult a hatalmas éljen riadal, a melyet ismételve a dalárd a gyönyörű éneke követte. Egyáltalán a dalárda tegnap rendkívül hatatosan működött közre az ünnepély fényesnek emelésére. Az ünnepély legmagasabb pontja volt az, midőn a városi nyomda személyzet megbízásából Dr. Zelizy Dániel egy átérzett remek beszédét kíséretében az ezüst serleget, mint a személyzet emléktárgyát nyújtotta át; a nyomda nótájai részéről pedig egy szép kék szalaggal díszített virágbokrotát. Midőn a szónok a végzavakhoz ért: „Adja Isten, hogy a serlegetek szánt szerep évtizedek során át véget ne érjen“ az ünnepelt szemeiből megeredt a könnyek zápora és zokogva borult széke támlájára. Az éljenzések alig akart véget érni. Ezután a csinosan kiállított „Emléklapok“ at osztották ki, a melyben a felolvasott beszédek bennfoglaltnak. (Ép azért nem terjeszkedtünk ki azokra bővebben.) Az üdvözlő táviratok óriási mennyiségben érkeztek s ezek felolvasása után tömegesen siettek a jelenvoltak az ünnepeltre, hogy jókívánataiknak kifejezést adjanak, s vele kezet szorítsanak. Délután 2 órakor egy minden részében sikerült bankett fejezte be az emlékezetes szép ünnepélyt. A bankett a Bikában tartott; s a főszalnel helyett foglaltak közepén Frics József né unő az ünnepelt neje és Irma leánya, mellettök az ünnepelt Frics József, továbbá gróf Degenfeld József főispán, akit a közönség zajos éljenzésekkel üdvözölt. — Simonffy Imre polgármester, Kis Lajos és Körössy Sándor orsz. képviselők, György Endre, Kiss Sándor, K. Tóth Kálmán, sat., és a debreczeni intelligenciának több mint 150 tagja. — Az ebéd kitünő hangulatban folyt le; az első pohár köszöntőt Körössy Sándor mondotta az ünnepeltre. Nagy derűtséget keltett az az üdvözlő vers, melyet lapunk kitünő munkatársa Benedek Sándor (Su-

pésnyire mentem, a molnár jött elém. „Ki volt ott a kuttal? — kérdé.

Nem birtam felelni. Nem kérdé másodszor, nem is szóló többet semmit sem. Egész éjjel nem tudtam aludni. Reggel korán fölkeltem. Ez volt eljegyzésem ünnepélyes napja. A nap vörpírosan kelt fel. A mint az föllépett az égre, ablakom alatt zene szólalt meg. A molnár lepett velem meg. Nem birtam az ablakom kinézni, nem birtam a zenét hallgatni. A háznak más oldalába húzódtam, mely az erdőcskére nyílik. Az erdő felől más zene hallék, és füleimet nem birtam tőle elfordítani, és a mit láttam, majd szívemet repeszté meg, és mégis mindig oda kelle néz-nem, ő József ment ott, elhagyva a várost, hogy messze elvándoroljon; két barátja kísérté ki. Az egyik batyuját, a másik vándorbotját vitte, ő nyugodtan, esendesen ment köztük. Egy bucsudalt énekeltek, a mint a mesterlegényeknél szokás. Halk hangon énekeltek, bizonyosan József kértére, hogy én meg ne halljam. Ezért kerülték el az utat is, mely házuk előtt visz el. Minden szót meghallék az énekből, és e szavak szívemet hasogaták:

„Hü maradok hozzád kedvesem.“

E szavakat József is velök mondá és a mint ezeket mondá, visszafordult a ház felé s az ablakra nézett, a hol én voltam. Visszahúzódtam, hogy meg ne lásson. Midőn újra kitekinték, már nem láttam őket.

„Hü maradok hozzád kedvesem.“ — Ő elmondotta azt. Oly sokszor mondatm én is neki ezt. Ma nem birtak e szavak ajkaimra jönni. A molnár már itt van. Ma neki kell hűségem fogadnom.

(Folyt. köv.)

fel Frie s
életrajz rő
ott be nyom
nyomdájá
Később a
ap-hoz lett
ár 5-ig, a
ilve, fivéré
vonult. Ez
an minisz
toma szer
tetven had
ak, a had
rendelet
kén zárva,
k nem vol
ormánylap
elynél egész
vette ma
augusztus
sok eredeti
ket 18 évig
ni főiskola
az ötvenes
ajában mint
sokára kült
ott tapaszt
1854 ben
en a Herz
vette át s
város köz
választva
ala felvára
voltát az
si londoni
73-ki bécsi
levelei leg
tán is fel
melyet is
neke köve
rendkívül
pály fény
magasabb
omda sze
y Dániel
retében az
alkárgyát
záról pedig
ágbokrétát.
ert: „Adja
rep évtize
s ünnepeit
pora és zo
éjlenzés
sinosan ki
szították ki,
k bennf
kedtünk ki
atok óriási
vasása után
nepelhez,
adjanak, s
órákor egy
fejzte be
bankett a
ál helyett
efné urnó
ya, mellet
József
József
ios éljen
Imre pol
s s y Sán
adre, Kiss
a debr. in
; az első
ndor mon
tséget kel
lapunk ki
ndor (Su
elém. „Kü
rdé másod
sem. Egész
korán föl
élyes napja
nt az föllé
ene szóla
Nem bírtam
zenét hall
huzódtam,
fő felől más
tam tőle el
szivemet re
a kelle néz
a várost,
barátja ki
másik vánd
desen ment
t, a mint a
hangon éne
egy, hogy én
el az utat
inden szót
ak szívemet
sem.“
mondá és
dult a ház
én voltam.
lason. Mit
tan öket.
sem.“ — Ö
ndtam én is
akajaim a
neki kell

hogy) küldött s melyet Tóth László olvasott fel. Azt kívánja ebben a szellemes üdvözlő, hogy az ünnepeket még 25 év múlva se keljen a haját festeni s akkor is úgy szeressék a lányok mint ma. Ezenkívül még számos felkészítő mondatot s az ebéd négy órákor véget ért. Az étlap kitűnően volt összeállítva és az ebéd banketteknel szokatlanul izletes is volt, mely a derék vendéglős Haselmayer konyhájának becsületére vólk. Az ebédő társaságot a dalárda pompás éneke és Oláh Józsi zenekara is mulattatta.

— A debr. felolvasó kör második estélye f. hó 13-án d. u. 5 órákor tartja a város háza nagytermében, — a mikor is az óra sodik felében Csiky Lajos olvas az optinismusról és pessimismusról az óra második felében pedig Vértesi Arnold ut fog olvasni „patriarchális idők“ cím alatt egy korrajzot. Csiky Lajos mint a kör jegyzője.

— A debr. akadémiai igazgatóság, midőn tisztelettel közhírré teszi, hogy a főiskola tapintézte és szegény tanulóit segélyezésére, a szokásos őszi kéregetést végezt f. hó 12 és 13-ik napján elindultak a főiskola növendékei, hogy házaknál felkeressék a város nemes szívű lakosait kegyadományok átvétele végett, egyszersmind a főiskola segélyezését ezuttal is a nemes város polgárai ismert nagylelkűségébe ajánlja.

— A debr. terménycsarnok mint örömmel haladjuk a multhéten azt az üdvös intézkedést tette, hogy ezután minden pénteken egy a hét vásári forgalmának és árfolyamának világos képét nyújtó táblát állít össze, hogy az nyivárosra hozatván a kereskedő világ erre nézve minden időben tájékozott legyen. A közlemény emelni fogja lapunk érdekességét de az intézkedés által főleg a vásár piacozon érdekelt közönségnek lesz nagyon jótékonyan ható intézkedést nyújtva.

— Nagy ijedelem a piacozon. Ma délután az ipar és kereskedelmi bank épülfelében levő kétemeles házától egy földdel és körtelmekkel megrakott taliga jött ki, s a mint a Tamásy-féle gyógszertár előtt a kövezetre ért, puff! kereké alól egy nagy robbanás hallatszik. Mindenki arra fut. Hát egy katona patron sült el. Egy liba halálánál, meg az ottan körülálló rémületnél egyéb szerencsétlenség nem történt.

— Mennyit nő a nap novemberben? November 7-én a nap 6 óra 46 perczkor kelt és 4 óra 41 perczkor nyugodott le, tehát a nap hossza 9 óra 55 percz volt; 30-án a nap 7 óra 28 perczkor kelt és 4 óra 10 perczkor nyugodik, vagyis a nap hossza 8 óra 42 percz lesz. E szerint a nap november hónapban 1 óra 13 perczcel fog fogyni s ennek megfelelőleg az éj — mely 1-én 13 óra 05 percz hosszú volt — ugyanannyival nő, vagyis 30-án 14 óra 15 perczig fog tartani.

— Szökött katoná. Lupucz János alsó dernai illetőségű 39-ik ezredbeli katonája a hó első napján Debreczenben állomásozó ezredétől megszökött. Lupucz Nagyváradnak vette utját, de itt pórul járt, mert a szőlőhegyeken való bujdosás közben Kéri János a kerülő a sötét ágon elfogta. A szökevényt a rendőrséghez kísérték, honnét a katonai parancsnoksághoz szállították.

— Egy a magyar és német nyelvben jártas és szép írással bíró egyén szerény feltételek mellett alkalmazást keres. — Bővebbet kiadóhivatalunkban.

— Babona. Babonák sötét korszakába illő eset foglalkoztatja most a városunkbeli alsóbrendű néposztályt. Az esetet olvasóink mulattatására következőkben közöljük: Egy szekeres lánya szerelmre gyuladt egyik előkelőbb hivatalnok iránt. Szíve érzelmeit közölte atyjával a ki jót kacagott leánya valóságain és nem késett a figyelmeztetéssel, hogy azt a mi után ugy áhitózik sohasem érheti el, mert hát nagy különbség van egy szekeres leánya és egy „tekinetes ur fia között. De a lány nem hajtott atyja intő és kiábrándító szavaira, hanem látva, hogy ez uton mit sem érhet el, jószerűen folyamodott segélyért. A jósno azután következő feltételeket szabott a lánynak, melyeknek szigorú megtartása után czelt érhet. Kilenéz hétig, minden este menjen ki a temetőbe, s mikor a szellemek órája üt, pont élfélkor rázzon meg kilencz fejét. Ekkor nagy léptekkel siessen a sírásó szobájá elé s miután egy huszkraj-

czarost ledobott a földre távozzék haza. Az ostoba lány alávetette magát, e nevetéséges feltételeinek s mint beszélik már ötször volt éjfélkor a temetőben. — A: ilyen eset hallatára bizou fel lehet kiáltani a költ: „Több világgosságot“!

— A derecskeiekéről. A „Bp. Hírlap“ szombati tárczájában „Az októberi diploma után“ címmel az akkor tájban a magyar népre nehezült roppant adóteher szigorú behajtásáról ír, s ebben a derecskeiek életéből is felemlit egy kis érdekes epizódot, mely is ilyen formán történt volna meg: — A derecskeiek hallván, hogy mi minden történik az országban, föltették magokban, hogy csufof csinálnának a német katonákból, csak jöjjenek Derecskére. Ezek bizony nem sokáig gkésték. Mikor a beszélláslo ás megtörtént, a bíró előhntza a czigánybandát és huzatta a csárdást, a Rákóczyt meg a Kossuth nótát — A nép ugyanezt tette. Minden házban bál volt. Pecenye, kalács, jó bor alatt csak ugy ropogtak az asztalok. Mikor az étellel jóllakott a német, akkor szivarral kínálták, majd tüzes szemű menyecskek, csinos leányok táncra csábították őket. Így ment ez heteken át, napról-napra. Egy pillanatra sem józanodhattak ki a neki bolondult Szardanapalok. Jött az ezredes inspektóra. Holt részegen találta az egész ezredet. S mikor javában szidta a „részeg kutyákat“ (márj. i. saját embereit) jött a bíróné, takaros szép menyecske, aztán rámosolygott arra a haragos ezredesre — és fél óra múlva ő is ott dülögött emberei közt! A vége a dolognak mégis az lett, hogy a derecskeiek kifizették az adót. Mikor ezt a katonák meghallották, szidták, káromolták a népet, hogy bolond volt, minek fizetett a — németnek, ime most már nekik inémet el kell menni. — Hej pedig milyen dolgunk volt — tevék hozzá fájó sohajjal!

— Kü önösen figyelmeztetjük. A olvasóinkat lapunk mai számának hirdetési rovatában között Kaufmann & Simon urak hirdetéseire. Ebben elő szép eredményű eredeti sorsjegyekről van szó, melyek megérdemlik hogy vidékünkön is minél többen vegyenek részt a sorsolásban Ezen vállalatokban teljes állami biztosíték nyújtatik, de különben említett cég is ismeretes már számos nyerevény kifizetése alkalmával követet pontos és igazságos eljárásáról.

Véres lázadás a Csapó-utcán.

Véres lázadás színhelye volt tegnap délelőtt előbb a Csicsogó, majd a Csapó-utca, melyet a vasárnaponként tétlenségökben kihágásokra hajlandó napszamos csöcselék idézett elő. — A sajuálatos esetenk fájdalom emberélet is esett áldozatul, és Boczkó főkapitány gyors és erélyes intézkedése tette lehetővé, hogy a felzúduló tömeg, mely két fináczer élete ellen tört, — lecsendesítettén, a zavar terjedésének elejét vette.

A véres esemény híre hamar széjjelterjedt a városban s általános megdöbbenést keltett.

E szomorú ügyre vonatkozólag a legközvetlenebb forrásból a következő tudósítást közölhetjük.

Visák fővigyázó és Ágoston vigyázó leszolgálatból jöttek haza. Utjuk a Csicsogónál vezetett keresztül, hol — mint rendezen — most is nagy tömeg, vidékről összegyűlt napszamos, csavargó ácsorgott, heverészet a földön, közöttük csak kevés lehetett, ki pálinkától többé-kevésbé be ne csipett volna. A csöcselék legalább 2—300 emberből állott, botokkal, fejszével, kapával bőven ellátva. A pénzügyőrök Nyil-utca és az u. n. ember-vásár sarkán egy dohány-csempész asszonyt vettek észre, ki előtt épen egy zsák dohány állott. A pénzügyőrök elvették tőle a dohányt. Ezt meglátta Balla Mihály nevű jól ismert és többször büntetett dohánycsempész. Nosza elkezd a nagy tömegnek kiabálni:

Ne hagyjuk az asszonyt! Vegyük visz-

sza a dohányt! Jöjjenek kentek, üssük agyon a fináczerokat! Természetes egyebet is ordított a demagóg, ki most a könnyen feltűzelhető csöcselék segítségével bosszút kívánt állani ezen a két szál fináczeron a kiállott (szerinte igazságtalan és istentelen) büntetésekért A tömegnek vadszüvedéyleit lángragyújtani nem volt szükség demosthenesi ékes szölasra. Ektelen kiabálás, iszonyu káromkodások közt rohan a két pénzügyőrre. Ezek a dohányos zsákok letették s magokat a fal mellett védelmi állásba helyezték. A nagy zürzavarban az asszony menekült, s a konfiskált dohányt eltűnt. A lázadók elválasztották egymástól a legveszedelmesebb helyzetbe jutott pénzügyőröket, kik futásnak eredtek, hogy életüket megmenték. Visák fővigyázó Trocsányi Ferencz kereskedésébe menekült, Ágoston pedig vigyázó Jenei Imréné házába.

A Balla Mihály által még mindig igazgatott tömeg egész erejével a Trocsányi boltot támadta meg, azt forma szerint ostrom alá vette; a Jenei Imréné házat egészen figyelmen kívül hagyta. E körülmény lehetővé tette, hogy Ágoston vigyázó észrevétlenül segítségért siessen a Nagy-Várd utcán levő laktanyához, honnan csakhamar meg is érkeztek fenyegedett társuk megszabadítására Fáklya fővigyázó, Kerekes, Jancsák és Horváth vigyázók. A helyszínen ezek értesültek, hogy Visák rendőrfedezet alatt a Csicsogó felé már eltávozott. A segítségül jött pénzügyőrök még mindig tenyegetnek hitt társuk után akartak menni. S ime egy helybeli tisztességesen öltözött civis áll a már feltűzelt csöcselék élére, s szavára ez üldözbe veszi a 4 pénzügyőrt.

Az utélen nagy halmaz tört kö van lerakva. A csöcseléknek a legalkalmasabb támadó eszköz utcaiz harcokhoz. Egy percz alatt körül önzönik a pénzügyőröket. Az ut el van zárva minden oldalról. Előre töl nem lehet; visszahúzódni sem. A fegyvert és golyót használni kell. A tömeg sztrebentésére néhány lövést intéznek a Werdner-féle fegyverekből a levegőbe. Ez a támadókat csakugyan visszaretenti. A zajongó tömeg vakmerősége csillapodott, s a nagyobb rész felhagyott a kődobálással és üldözéssel. Egy kisebb rész azonban kődobálások és szitkozódások közt egész Sz. Anna-utcaig követte a megtámadottakat, kik azonban minden súlyosabb sérülés nélkül tértek haza s a korábban szerencsésen elmenekült Visák fővigyázót már otthon találták.

Később a rendőrségnél a pénzügyőri felügyelőség tudakozódott, hogy a tömegből a lövöldözés alatt nem sebesült-e meg valaki. A rendőrség jelentése szerint a lázadás egy ember halálába került. A mennyiben valami Bodonár György nevű csavargó az éles töltéstől találtatva a helyszínen rövid idő alatt meghalt; hullája a kórházba szállított. Több sebesülés nem jutott tudomásra. A rendőrség a nyomozást megindította s a főciznikosok közül többit be is fogott.

Legujabb.

(„Debreczeni Ellenőr“ eredeti távirata.)

Budapest, nov. 11. A képviselőház, pénzügyi bizottsága ma tárgyalta és elfogadta a honvédelmi miniszterium költségvetését. Ez alkalmal Fejérváry honvédelminiszter beutatta magát kérve a bizottság támogatását.

ZÁGRÁB nov. 11. Strossmayer tegnap nagy részvétel mellett felavatta az akadémia palotáját. Ma Jelasics új ua-

zoleumának beszentelésére Novidvorrba utazott.

Páris, nov. 9. Délől ma esteli 11 óráig 57 cholerahalál volt és 138 betegedés.

BÉCS, nov. 9. A Budapest, Corr. egy jelentése szerint a magyar delegáció tanácskozásából észlelhető, hogy a magyar politikai vezérférfiak az Oroszországgal barátságos viszonyt sokkal jobb szemmel nézik, mint ezt több oldalról előre híresztelték. Figyelemreméltó ennuiciáció volt ez irányban a Csernyátóni felszólalása, a mely a megszilárdult viszonyt hathatós békegaranciának tekintti. Magyar körökben attól tartottak, — hogy e viszony megszilárdítása a Németországgal jó egyetértést fogja megzavarni. — Miután azonban Kálnoky gróf nyilatkozatai e feltevést teljesen megzáfolták, a hangulat Oroszország irányában sokkal nyugodtabb.

DEBRECZENI SZÍNHÁZ.

II. Bélet Szünet
Kedd nov. 11

Halmainé jutalmára

Nap és hold

Műsor: szerda: „Algoni rablógyilkosok“
csütörtök: „Fedora“
péntek: „A gascoignei“
szombat: „A királyné csipkekendője“
vasárnap: „A cigány“

Felolvasó szerkesztő és kiadó lapnaptulajdonos
Vértesi Arnold.
Főtanácskötő: Karcaz Vilmos.

Nyilt-tér.

Pályázati hirdelmény.

A debreczeni ref. egyház árva szerelő bizottsága az ez évi árva kezeléséhez szükséges

(700—900 frt értékű)

posztóra pályázatot nyit.

A pályázni kívánók ezennel felhivatnak, hogy a posztó mintákat, mindenik bemutatott mintából egy véget

f. hó 15-én szombaton

délután 5-től 7 óráig ugy adják be, hogy a posztó legutolsó ára méterben kifejezve mindenik bemutatott mintára tisztán feljegyezve legyen. A posztó tulajdonos neve pedig zárt borítékban csatolandó.

Később beadott minták figyelembe nem vétetnek.

A posztó minták a debreczeni ref. egyház tanácsstermében. (Egyház-tér) adandók be alólírotnak.

Debreczen, 1884. Nov. 10.

Sebess György m. k.

árva nevelő bizottsági elnök

A „DEBRECZENI HELYI VASUT“ MENETRENDJE.

Városi idő. Érvényes 1884. november 10-től. a m. kir. Államvasutól — a nagyterdei fűrdőházig.

Indul	V o n a t s z á m											
	1	3	5	7	9	11	13	15	17	19	21	23
Érkezik Budapestről	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Nyíregyházáról	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Királyszőlő	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
M. E. államvasutól	7.15	8.25	9.40	10.45	11.30	12.15	3.30	4.30	5.45	7.00	8.15	8.30
„Európa“ kávéház	7.21	8.31	9.46	10.51	11.36	12.21	3.36	4.36	5.51	7.06	8.21	8.36
Megyebáz	7.23	8.33	9.48	10.53	11.38	12.23	3.38	4.38	5.53	7.08	8.23	8.38
Kistemplom	7.25	8.35	9.50	10.55	11.40	12.25	3.40	4.40	5.55	7.10	8.25	8.40
„Lika“ szálloda	7.26	8.36	9.51	10.56	11.41	12.26	3.41	4.41	5.56	7.11	8.26	8.41
Csoltonai szobor	7.28	8.38	9.53	10.58	11.43	12.28	3.43	4.43	5.58	7.13	8.28	8.43
Egymalom-utca	7.31	8.41	9.56	11.01	11.46	12.31	3.46	4.46	6.01	7.16	8.31	8.46
Honvédlaktanya	7.34	8.44	9.59	11.04	11.49	12.34	3.49	4.49	6.04	7.19	8.34	8.49
Gőzmalom elágazás	7.36	8.46	10.01	11.06	11.51	12.36	3.51	4.51	6.06	7.21	8.36	8.51
Nagyterd. fűrdő ér.	7.41	8.51	10.06	—	11.56	—	3.56	4.56	—	—	—	—

Városi idő. Érvényes 1884. november 10-től. a nagyterdei fűrdőházról — a m. kir. államvasutig.

Indul	V o n a t s z á m											
	2	4	6	8	10	12	14	16	18	20	22	24
Nagyterd. fűrdőtől	7.50	9.10	10.10	11.10	12.14	—	2.45	4.5. —	—	—	—	—
Gőzmalomtól	7.55	9.15	10.15	11.15	12.19	—	2.50	4.5. 5.5. 6.11	7.30	9.10	—	—
Honv. laktanyától	7.57	9.17	10.17	11.17	12.21	—	2.52	4.7. 5.7. 6.13	7.32	9.12	—	—
Egymalom-utczától	8.00	9.20	10.20	11.20	12.24	—	2.55	4.10. 5.10. 6.16	7.35	9.15	—	—
Csoltonai-szobortól	8.02	9.22	10.22	11.22	12.26	—	2.57	4.12. 5.12. 6.18	7.37	9.17	—	—
Bika szálloda	8.05	9.25	10.25	11.25	12.29	—	2.59	4.15. 5.15. 6.21	7.40	9.20	—	—
Kistemplom	8.06	9.26	10.26	11.26	12.30	—	3.00	4.15. 5.15. 6.21	7.41	9.21	—	—
Megyebáz	8.08	9.28	10.28	11.28	12.32	—	3.02	4.18. 5.18. 6.24	7.43	9.23	—	—
Európa kávéház	8.10	9.30	10.30	11.30	12.34	—	3.04	4.20. 5.20. 6.26	7.45	9.25	—	—
M. k. államvas. ér.	8.16	9.36	10.36	11.36	12.40	—	3.10	4.26. 5.26. 6.31	7.51	9.31	—	—
Indul Budapestre	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Nyíregyházára	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Királyszőlőre	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Bőszörményre	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—

A JEGY-ÁRSZABÁS.

- Az egész vasuti hálózat 4 egyenlő övre oszlik.
 - A távolságok következőleg számítotnak: Menet 1—4 övig I. oszt., 15 kr. II. oszt., 10 kr. 1—2 „ I. „ 8 kr. II. „ 6 „
 - Gyermekjegy 1—4 övig 5 kr.
 - Az övbeosztás az állomáshelyekkel a jegyen, ugy mint az állóhelyi-oszlopon fel van ültetve.
 - Gyermekjegyet csak 1 méter magasságu gyermekek igényelhetnek II. oszt. meucire. Azonban I. oszt. kisérlő szintén az I. oszt. használhatják.
 - 2 éves gyermekek ilben tarva díjmentesek.
 - 2 övre váltott jeggyel 2 övet túlhaladók teljes 4 övű jegyet tartoznak utánfizetni.
 - A jegyek ugy a vonatvezetőnek mint az ellenőrnek elmutatandók.
- B) BÉRTLET.
- Bérléjegyek f. é. december végéig:
I. osztály 6 frt. — II. osztály 4 frt.
Továbbá 1885. január 1-től:
egész évre I. osztály 36 frt. — II. osztály 24 frt.
fél „ I. „ 20 „ — II. „ 15 „
- A szolgáltatott vonatvezető és ellenőr kívánatára a bérléjegyek megjelzés végett elmutatandók; ellenesben az utas által teljes 4 övű jegy váltandó.
 - Elvesztett bérléjegyekért új nem adatik.

